

Provinciale Staten van Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
(058) 292 59 25

www.fryslan.frl
provincie@fryslan.frl
www.twitter.com/provfryslan

Leeuwarden, 10 september 2024

Verzonden,

11 SEP. 2024

Ons kenmerk : 02286875
Afd./Opgave : Klimaat en Energie
Behandeld door
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : Fries Energiehuis en afhandeling motie financiering Netwerk Duurzame Dorpen

Geachte Statenleden,

Met deze brief informeren wij u over de huidige stand van zaken betreffende het Fries Energiehuis en motie 13: Financiering Netwerk Duurzame Dorpen (PS vergadering 8 november 2023).

Aanleiding

Het ondersteunen van lokale energie-initiatieven is al jaren onderwerp van gesprek. In het Bestuursakkoord 'Oparbeidzje foar Fryslân' wordt aangegeven dat we samen met gemeenten één provinciaal loket ontwikkelen. Binnen de samenwerking van de Friese Energietafel (FET) wordt dit opgepakt. In de 'Concept-Energievisie Fryslân' hebben Friese bestuurders gezamenlijk als doel gesteld om met lokale initiatieven toe te werken naar een schoon energiesysteem in 2050. Een specifiek doel is om het lokale eigendom bij opwekprojecten ten minste 50% te maken. Om dit te halen is er een optimalisatie van de ondersteuningsstructuur voor collectieve energieprojecten nodig. Verschillende deelnemers binnen de FET hebben de wens geuit om hierin krachten beter te bundelen. Zodat de uitdagingen voor zowel overheden als burgers die bij lokale energie-initiatieven komen kijken beter kunnen worden aangegaan.

Vanuit de FET is al eerder een onderzoek gestart naar participatie en lokaal eigendom. Dit heeft geresulteerd in de 'Handreiking Mienshipsenergie'. Eén van de adviezen was om een gezamenlijk regionaal ondersteuningsloket op te zetten als optimalisatie van de huidige werkwijze.

Om de ondersteuningsstructuur voor collectieve energieprojecten vanuit lokale initiatieven te optimaliseren heeft het Bestuurlijk Overleg Friese Energietafel (BOFET) op 11 juli jl. besloten de regionale ondersteuning te bundelen en bij het Fries Energiehuis onder te brengen in een nieuwe organisatievorm.

Fries Energiehuis

Vanaf de zomer van 2023 is vanuit de FET gestart met een rondgang langs gemeenten en maatschappelijke organisaties om te kijken of en hoe er samengewerkt kan worden binnen één ondersteuningsloket.

Er is vanuit de energie-collectieven een duidelijke voorkeur om met het Fries Energiehuis één plek te creëren voor ondersteuning, advies en verbinding. Dit zou op enige afstand van de overheid moeten zijn. Voor overheden geldt dat er behoefte is aan het huis als plek van monitoring en van regionale en lokale ondersteuning, mits er goede afstemming is met de lokale overheden en dat er ruimte is voor maatwerk. Vanuit alle partijen, zowel burgers als maatschappelijke organisaties en overheden, komt deze vraag naar afstemming op één plek helder naar voren. Hierin vervult het Fries Energiehuis een behoefte die eerder niet vervuld is.

Op basis van de opgehaalde behoefte worden de volgende principes en kernactiviteiten gehanteerd bij de oprichting van het Energiehuis.

Zes principes:

1. De wensen en behoeften van de collectieve initiatieven staan centraal (er wordt 'van buiten naar binnen' gewerkt).
2. De regionale en lokale ondersteuning betreft vooral de fasen van initiatie en ontwikkeling. Zodra het project financieel 'de eigen broek kan ophouden', en in de fase van uitvoering komt, kan via een vouchersysteem verdere ondersteuning worden verkregen.
3. Overheden en het Fries Energiehuis werken nauw samen en er wordt per gemeente een heldere taakverdeling afgesproken. Het Fries Energiehuis staat naast de Friese overheden en neemt dus niet per definitie taken over van de overheden.
4. De huidige door de overheid gefinancierde ondersteunende activiteiten van collectieve initiatieven op regioniveau worden gebundeld. De huidige, door de overheid gefinancierde ondersteunende activiteiten van collectieve initiatieven op regionaal niveau worden organisatorisch en financieel gebundeld en onder een nieuwe organisatie gebracht.
5. De huidige beschikbare financiering specifiek gericht aan individuele initiatieven ('voucher' regeling Provincie, subsidies gemeenten, FSFE-financiering) worden gehandhaafd maar wordt beter op elkaar afgestemd.
6. Er is sprake van transparante en actieve kennisdeling tussen alle de betrokken partijen; het Fries Energiehuis, de overheden, de netbeheerders en de energiecollectieven. De kennisdeling binnen en vanuit het Energiehuis versterkt de algemene kennisdeling binnen de FET. Dit betreft zowel kennisdeling over contacten met initiatieven alsook afstemming over (optimalisatie van) participatiestrategie- en beleid. Bij deze dialoog kan de 'handreiking participatie' helpen.

De zes basisprincipes worden in de praktijk vertaald in drie kernactiviteiten

- Het organiseren van advies (opwek en warmte) aan collectieve initiatieven op regioniveau en in afstemming met de lokale overheden op lokaal niveau.
- Kennisdeling (formats, toolkits, voorbeelden, stappenplannen, etc.).
- Zorgen voor monitoring van alle collectieve energieprojecten in Fryslân.

Vervolgstappen

Een kwartiermaker krijgt een opdracht vanuit de FET om aan de slag te gaan met de oprichting van een nieuwe organisatie in de vorm van een stichting. Deze opdracht wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met een contactpersoon vanuit de FET. Gedurende het proces worden betrokkenen van de FET gevraagd mee te denken en advies te geven. De precieze uitvoering en bemensing van de Stichting 'Fries Energiehuis' is afhankelijk van het inrichtings- en uitvoeringsplan.

Uitgangspunt is de activiteiten meerjarig te borgen binnen de huidige looptijd van de FET tot 2030. In de begroting van de FET is een jaarlijkse bijdrage voor het Fries Energiehuis opgenomen van € 1,5 ton. In eerste instantie is dit tot eind 2026 gebudgetteerd. Een deel van de middelen is vanuit het Rijk afkomstig en het voortzetten van de klimaatfinanciering is nog niet 100% zeker.

Vanuit de provincie wordt aanvullend op de middelen van de FET ook € 1,5 ton per jaar beschikbaar gesteld voor het Fries Energiehuis. In eerste instantie ook tot eind 2026, maar met een reservering tot in ieder geval eind 2028.

Motie financiering Netwerk Duurzame Dorpen

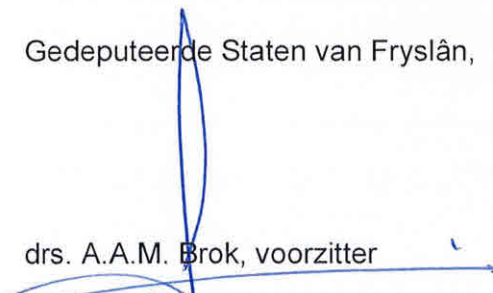
In uw vergadering van 8 november 2023 is de motie 'financiering Netwerk Duurzame Dorpen' van de SP (en GL, PvdD, PvdA, D66) aangenomen. In deze motie verzoekt u het college van Gedeputeerde Staten in overleg met Doarpswurk en energiehuis de overgangsfase van het overnemen van 'energie'taken Netwerk Duurzame Dorpen (NDD) goed in te richten en over te dragen. En er wordt gevraagd een voorstel aan PS voor te leggen hoe de overige activiteiten van het NDD in 2025 goed te beleggen, hetgeen volgt in 2025.

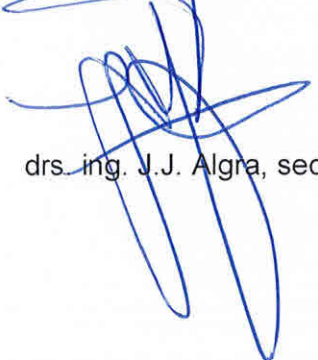
Tevens is tijdens uw vergadering van 8 november de toezegging gedaan dat de backoffice Fries Energiehuis per 1 januari 2024 zou starten.

Vanaf 1 januari is er een backoffice operationeel, bestaande uit mensen van Doarpswurk, Friese Milieu Federatie, Us Koöperaasje, Energieteam Fryslân en het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy (FSFE). Deze backoffice komt tweewekelijks bij elkaar en er wordt een logboek bijhouden van vragen uit lokale initiatieven. Daarnaast zijn er zo'n 70 lopende initiatieven in kaart gebracht die momenteel door de verschillende partijen ondersteund worden. Op deze wijze is o.a. Doarpswurk meegenomen in de overgangsfase en is er geen leemte ontstaan in de ondersteuning van de lokale initiatieven. De taken van NDD en de andere ondersteunende organisaties worden meegenomen in de verdere uitwerking van het Fries Energiehuis. Vanuit de FET zal de backoffice met de hiervoor genoemde partijen ook tot eind 2025 ondersteund worden en krijgen ze een rol bij het inrichtings- en uitvoeringsplan van het Fries Energiehuis. Hiermee worden de activiteiten van NDD goed ondervangen en belegd in de nieuwe organisatie van het Fries Energiehuis.

Wij vertrouwen erop u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd, en beschouwen de motie financiering Netwerk Duurzame Dorpen hiermee als afgedaan.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

drs. ing. J.J. Algra, secretaris